

Forskere: Denne type opdragelse højner muligheden for, at dine børn får en lang uddannelse og højere løn

DEBATINDLÆG

FEBRUAR 2026

Skrevet af Miriam Gensowski, seniorforsker og Lena Lindbjerg Sperling, chefanalytiker, ROCKWOOL Fonden

Debatindlægget blev bragt i Berlingske d. 13. februar 2026.

Der er ingen tvivl om, at forældres opdragelsesfilosofi kan påvirke, både hvordan børn opfører sig i barndommen, og hvordan de klarer sig senere i livet.

Når undervisningsminister Mattias Tesfaye (S) igen og igen bliver citeret for sine bemærkninger om »PDO« (Pisse Dårligt Opdragede), sætter det følelserne i kog.

For det er selvfølgelig ikke vores børn, der er dårligt opdragede.

Netop i en diskussion, der nemt bliver både følelsesladet og personlig, kan det give mening at træde et skridt tilbage og se på, hvordan forskellige opdragelsesmetoder overhovedet påvirker vores børns muligheder i fremtiden.

For hvad vil det egentlig sige at være »dårligt« opdraget?

Tre filosofier for opdragelse

Et nyt svensk studie har undersøgt sammenhængen mellem mødrenes opdragelsesfilosofi over for deres 15-årige barn og det selvsamme barns uddannelse og indkomst i 40-årsalderen.

Resultaterne i studiet er klare: De børn, der har været udsat for en meget autoritær opdragelse, får i mindre grad en universitetsuddannelse og har en højere risiko for at være på overførselsindkomst som voksne.

I den anden ende af skalaen, når børn har haft meget eftergivende forældre, viser det sig også, at de i mindre grad tager en universitetsuddannelse og tjener mindre.

Som så ofte ser det altså ud til, at den gyldne mellemvej er værd at overveje.

Forskerne ser på tre opdragelsesfilosofier:

- Den autoritære opdragelse, hvor lydighed og regler er i centrum.
- Den autoritative opdragelse, hvor forældrene vægter regler og retningslinjer højt, men samtidig lytter til barnet.
- Den eftergivende opdragelse, hvor barnets frihed og velvære vægtes højere end faste regler.

De færreste forældre følger hundrede procent én filosofi, og derfor bruger forskerne forskellige udsagn, der viser, hvor meget mødrenes holdninger til opdragelse stemte overens med de tre filosofier.

Mødrene skulle eksempelvis forholde sig til udsagn som »børn må lære at adlyde« (autoritær) og »børn bør lære forskellen på rigtigt og forkert« (autoritativ) eller »det vigtigste er, at barnet er glad og tilfreds« (eftergivende).

Og resultaterne viser altså, at børn, der har været udsat for en autoritativ opdragelse, i højere grad får en universitetsuddannelse og en højere løn.

Ny forskning, samme resultat

Det store spørgsmål er, hvorfor forældrenes opdragelsesfilosofi har så stor betydning for uddannelse og lønniveau.

Psykologer peger på styrkelsen af børns selvværd og evne til at tænke selvstændigt samt lysten og modet til at lære. Det er grundsten for den senere udvikling af mere avancerede kompetencer.

Det svenske studie viser også, at mødre med en autoritativ opdragelsesfilosofi (varm, men regelbaseret) havde højere forventninger til deres barns uddannelsesniveau, mens autoritære mødre i højere grad foretrak, at børnene fik et job frem for en længere uddannelse.

Det bemærkelsesværdige ved studiet er, at datagrundlaget er så detaljeret, at forskerne kan kontrollere for faktorer som indkomst, uddannelse og opvækstmiljø og dermed isolere effekten af opdragelsesstilen.

Studiet er baseret på næsten 3.000 svenskere født i 1953, som er blevet fulgt gennem livet frem til 2001, hvor de er i slutningen af 40-årsalderen.

Man kan indvende, at børn i dag bliver opdraget anderledes end i slutningen af 1960'erne. Men taler forskernes spørgsmål ikke stadig til forældre i dag? Mange af os overvejer jo stadig, om vi hellere vil være venner med vores børn, eller om de bare skal lære at tie stille.

Psykologisk forskning har i årtier været meget klar: Den autoritative opdragelsesstil, med klare regler og krav, men en god tilknytning mellem barn og forælder, er bedst for børn – både på kort og lang sigt.

Nu følger den økonomiske forskning altså op med samme resultat.

Men hvis det er så simpelt, hvorfor gør alle forældre det så ikke bare?

En forklaring kan være, at hverken børn eller forældre opererer uafhængigt af deres omgivelser.

Forældre har lettere ved at være autoritative, hvis de ikke er pressede økonomisk eller tidsmæssigt. Og børn har lettere ved at blive »autoritativt opdraget«, hvis de ikke er pressede i dagtilbud eller skole.

Der er altså ingen tvivl om, at forældres opdragelsesfilosofi kan påvirke, både hvordan børn opfører sig i barndommen, og hvordan de klarer sig senere i livet.

Men det kræver, at omgivelserne støtter op og giver børn og forældre mulighed for at finde den rette balance mellem forståelse og regelsætning.

Relevante medarbejdere

Miriam Gensowski
Seniorforsker og chef for
kompetenceudvikling

mig@rff.dk

+45 52 72 95 28

SKOLE OG UDDANNELSE

SUNDHED OG TRIVSEL

Lena Lindbjerg Sperling
Chefanalytiker

lls@rff.dk

+45 28 30 38 26

SKOLE OG UDDANNELSE

Vidensoverblik fra ROCKWOOL Fonden

Vidensoverblik fra ROCKWOOL Fonden (ISSN 1396-1217) udgives for at informere offentligheden om resultaterne af den løbende forskning.

Vidensoverblikket er ikke ophavsretligt beskyttet og må frit citeres eller kopieres med fornøden kildeangivelse.

Du kan se andre udgivelser på:

<https://www.rockwoolfonden.dk/udgivelser>